

روزا تۇتۇش بارلىق ساماۋىي دىنلاردا ئورتاق بولغان قەدىمىي ئىبادەتتۇر. روزىنىڭ ھېكمىتى ۋە پايدىسىنى چۈشەنمىگەن بەزى كىشىلەر ھەمىشە بۇ ھەقتە مۇنازىرە ۋە تالاش - تارتىشلارنى قىلىپ كەلمەكتە. ئۇلار: «نېمە ئۈچۈن ئاللاھ تائالا ئىنسانغا يېيىش ئۈچۈن ئېغىز، چايناش ئۈچۈن چىش، ھەزىم قىلىش ئۈچۈن ئاشقازاننى بەرگەنۇ، ئۇنىڭدىن كېيىن ئىنسانغا يېمەڭلار، ئىچمەڭلار دەپ ئەمر قىلىدۇ؟ نېمە ئۈچۈن گۈزەللىكنى ۋە جىنسىي ھەۋەسنى يارىتىدىۇ، ئۇنىڭدىن كېيىن نامەھرەم ئاياللارغا تىكىلىپ قارىماڭلار، روزا - رامىزانلاردا كۈندۈزلىرى جىنسىي ھەۋەسنى ئۇنتۇڭلار، دەپ ئەمر قىلىدۇ؟ بۇ ئەقىلغا مۇۋاپىق كېلەمدۇ؟» دەپ سورىشىدۇ. بىز ئېيتىمىزكى، بۇ تامامەن ئەقىلغا مۇۋاپىق كېلىدۇ. ئاللاھ تائالا ئىنسانلارغا ئات - ئۇلقلارنى ئاتا قىلىشتا، بۇ ھايۋانلارنىڭ ئىنسانلارنى بويسۇندۇرۇشى ۋە ئۈستىگە مىنىشى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئادەملەرنىڭ ئات - ئۇلقلارغا مىنىشى ۋە ئۇلارنى بويسۇندۇرۇپ، ئۆزلىرىنىڭ خىزمەتلىرىگە سېلىشى ئۈچۈن يارىتىپ بەرگىنىگە ئوخشاش، ئىنساننىڭ ھەۋەسى، نەپسى، ئىستىكى ۋە بەدىنىمۇ ئىنساننىڭ باشقۇرىشىدا، ئۇنىڭ كونتروللىقىدا ئاستىدا بولۇشى ئۈچۈن يارىتىپ بېرىلگەن نەرسىلەر. شۇڭا ئىنساننىڭ بەدىنى ۋە نەپسى، ھاۋايى - ھەۋەسلىرى ئۇنىڭ باشقۇرۇشى ئاستىدا بولۇشى كېرەك. ئەگەر ئادەم بەدەن ۋە نەپسى ھاۋايى - ھەۋەسلىرىنىڭ تەلەپلىرىگە بويسۇنۇپ، ئۇلارغا قۇل بولۇپ قالىدىكەن، ئۇ ئىنسانلىق خىسلىتىنى يوقاتقان بولىدۇ - دە، ھايۋانغا ئوخشاش ھاۋايى - ھەۋەسلىرىنىڭ ئەسىرىگە ئايلىنىپ قالىدۇ. چۈنكى نەپسنىڭ ۋە كۆڭۈلنىڭ ھاۋايى - ھەۋەسلىرىگە باش ئەگەستىن، ئۇلارغا تاقابىل تۇرۇش ۋە ئۇلارنى بويسۇندۇرۇپ ئۆز يولىدا ئىشلىتىش ئىنسانىيلىقنىڭ ئالامىتىدۇر.

ئاللاھ تائالا ھەدىس قۇدىسىدا مۇنداق دېگەن: «ئى ئادەم بالىسى! سېنى مەن ئۈچۈن ياراتتىم ۋە بارلىق شەيئىلەرنى سېنىڭ ئۈچۈن ياراتتىم. سەن ئۆزەڭ ئۈچۈن يارىتىلغان شەيئىلەر بىلەن مەشغۇل بولماستىن، بەلكى مېنىڭ ئۈچۈن يارىتىلغانلىقىڭ بىلەن مەشغۇل بولغىن» شۇڭلاشقا ئاللاھ تائالا بىزگە تەبىئەتنى ئۇنىڭ جىمى بايلىقلىرى، گۈزەللىكلىرى ۋە پۈتكۈل قانۇنىيەتلىرى بىلەن بىرلىكتە بويسۇندۇرۇپ بەرگەن، بۇلارنى ئۆزلىكىدىن بىزلىرىگە بويسۇندىغان ۋە بىزنىڭ خىزمىتىمىزدە بولىدىغان قىلىپ يارىتىپ بەرگەن. بىز پەقەت ئۆزىمىز ئۈچۈن يارىتىلغان نەرسىلەرنى مۇۋاپىق قوللىنىپ، ئۇلاردىن پايدىلىنىشقا ۋە بۇلارنى ياراتقان ئاللاھقا ئىبادەت قىلىشقا بۇيرۇلدۇق.

ھاياتلىق ئاللاھ تائالانى تونۇش يولىدىكى بىر سەپەر بولۇپ، ئۇنىڭ كامالىتى ۋە غايىسى ئاللاھ تائالاغا لايىقىدا شۈكۈر ئەيلەپ، بەندىچىلىكنى بېجىرىش ئارقىلىق ئاللاھ تائالانى رازى قىلىشتىن ئىبارەتتۇر. روزا تۇتۇش بولسا بۇ سەپەردىكى بىرىنچى باسقۇچلۇق مەشىقتۇر. ئىنسان بۇ مەشق ئارقىلىق بەدەن ۋە نەپسى ھاۋايى - ھەۋەسلىرىنىڭ تىزگىنىنى ئۆزى تۇتۇپ، باشقۇرۇپ ئۆزىنىڭ خوجايىنلىقىنى يۈرگۈزەلەيدۇ ۋە ئەينى ۋاقىتتا ئاللاھ تائالانىڭ ئەمرىنى بەجا كەلتۈرىدۇ.

بۈگۈنكى كۈندىكى زامانىۋىي مېدىتسىنا روزا تۇتۇشنى بەزى كېسەللىكلەر ئۈچۈن داۋا ئورنىدا قوللانماقتا. روزا تۇتۇش، بەزى يېمەكلىكلەردىن پەرھىز(رېژىم) قىلىش دوختۇرلارنىڭ نەقەدەر مۇھىم تەۋسىيەسىگە ئايلانغانلىقى ھەممىگە مەلۇم. پۈتكۈل دۇنيا دوختۇرلىرى بىمارلارنىڭ نېمىلەرنى يەپ، نېمىلەرنى يېمەسلىكى ۋە قانداق ۋاقىتتا يەپ، قانداق ۋاقىتتا يېمەسلىكىنى كۆرسىتىپ بەرمەكتە. روزا تۇتۇش بىرىنچىدىن، ئىنساندىكى ھەزىم قىلىش سىستېمىلىرىنى راھەتلەندۈرۈش ئارقىلىق ئۇنىڭ داۋاملىق نورمال ئىشلەپ تۇرۇشىنى ساقلاپ قېلىشى ئۈچۈن ناھايىتى پايدىلىقتۇر. ئىككىنچىدىن، جىگەرنىڭ ساقلىقىنى ساقلايدۇ. چۈنكى روزا تۇتقان ياكى پەرھىز قىلىپ بىر نەرسە يېمىگەن كىشىنىڭ جىگىرى ئارام ئالىدۇ. جىگەر راھەتلەنگەنلىكى ئۈچۈن كۆپلىگەن زەھەرلىك ماددىلارنى ئاسانلا بۇزۇپ تاشلاپ، باشقا ئەزالارنىڭ چارچىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش رولىنى بېجىرىم داۋام قىلدۇرالايدۇ. مۇسۇلمانلار «ئاشقازان كېسەللىكلەرنىڭ ئۆيدۈر، داۋالىنىشىنىڭ بېشى پەرھىز (يەنى بەزى يېمەك - ئىچمەكلىكلەرنى سالامەتلىككە ئۇيغۇن دەرىجىدە ئىستېمال قىلىش)دۇر» دېگەن تەۋسىيەلەرنى ياخشى بىلىدۇ.

پەيغەمبىرىمىز ھەزرىتى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ «روزا تۇتۇڭلار، ساغلام بولۇڭلار» دېگەن تەۋسىيىسىگە ئۇيغۇن ھالدا، زامانىۋىي مېدىتسىنا «روزا تۇتۇڭ، كېسەلدىن ئامان بولۇڭ» دەپ تەۋسىيە قىلماقتا.

يۇقىرىدا ئېيتقانلىرىمىز، روزىنىڭ پەقەت موشۇ دۇنيادا ئىنسانلارغا يەتكۈزىدىغان پايدىلىرىدۇر. ئۇنىڭ ئاخىرەتتىكى پايدىسى ئىنتايىن چوڭ. چۈنكى ئاللاھ تائالا «روزا تۇتۇچىلارنىڭ مۇكاپىتىنى پەقەت ئۆزەم بېرىمەن» دېگەن. ئاللاھ تائالا ئىنسانلارنى ھېچقاچان پايدىسىز ئىشلارغا بۇيرىغان ئەمەس، ئۇنىڭ ھەر بىر ئەمرىنىڭ بۇ دۇنيا ۋە ئاخىرەتلىك پايدىلىرى كۆپتۇر. مەلۇمكى بىز مۇسۇلمانلىق سۈپىتىمىز بىلەن، روزىنى ئاللاھ تائالانىڭ ئەمرى بولغانلىقى ئۈچۈن تۇتىمىز، ئۇنىڭ بىلەن كەلگەن پايدىلار يەنىلا بىزگە مەنسۇپ.

مۇھەممەد يۇسۇف